

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

W. Anderson Pk. Paulsgt 34 25

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:R 86 (661).

LÖRDAGEN DEN 28 OKTOBER 1899.

12:TE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN KR. 5:— IDUNS MODETIDN. MED PLAN- SCHER OCH HANDARB. > 5:— IDUNS MODETID. UTAN PL. > 3:—	UTGIFNINGSDAGAR: HVARJE ONSDAG OCH LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 8 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ OCH EXPEDITION: KLARA S. KYRKO GATA 16, 1 TR. ÖPPNA KL. 10—5. ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646.	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR. STOCKHOLM, IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
--	--	---	--	---

FRÅN ETT ARTISTBO PÅ SÖDER.

A. Blomberg foto.

HANNA PAULI VID STAFFLIET.

med fel och förtjänster och en lika outtömlig guldgrufva att ösa ur för den konstnärliga skaparlusten.

Då drömde man helst om allt det där i en fransk bondby eller i skuggan af Firenzes gamla palats.

Men nu börjar konsten trivas här hemma — till en viss grad åtminstone, och konstnärerna också. De senare, de som blifvit riktigt stockholmiserade, ha slagit ned sina bopålar i de mera pittoreskt belägna stadsdelarne, där gatorna orma sig uppför bergsknallar mellan stämmingsfulla gamla hus, på hvilkas fasader seklers vintrar och somrar etsat en säregen patina, mellan lutande plank och så godt som hängande trädgårdar, bakom hvilka staden rullar ut sin stora fondkarta af vatten, kajer, parker och husmassor.

Det var däruppe på högsta bergskronet, i ett hus, smyckadt med torn och trappgafflar à la gammal riddarborg, som Idun här om dagen, med sin oskiljaktiga kamera i handen, ringde på hos artistparet Georg och Hanna Pauli.

Deras nu pågående vackra utställning hade nämligen gifvit oss en lika osökt som kärkommen anledning att störa dem i deras privatlif, och vi hade under vägen förberedt oss på att möta deras eventuella invändningar mot vårt fotograferingsförslag med hela styrkan af vår journalistiska bevisföring.

Efter en älskvärd skärmytsling, ty älskvärdhet är något, som utmärker konstnärsfolk i allmänhet och det artistpar, hvarom här är fråga, i synnerhet, erhöilo vi det önskade medgifvandet, och därefter bar det af uppför många trappor till ateliern, ty den rätta milieun skulle vi förstas ha kring porträtten.

Därinne dansade oktobersol mellan väggarna, och sol lyste från den stora, ännu ej färdiga midsommartaflan — hvitklädda flickor, i färd med att smycka majstången — på hvilken duk Georg Pauli för närvarande målar, och hvars smekande motiv är hämtadt från de båda artisternas sommarbostad i Mälaren.

Medan kameran som bäst höll på att riktas, öppnades dörren och en af de små Paulisterna stack in hufvudet och uttalade önskvärdheten att få veta, hvarför pappa och mamma egentligen skulle fotograferas.

»Jo, därför att svenska folket vill se, hur pappa och mamma se ut,» kom det från fadern, som iklädd penslar, palett och målarblus, framför den stora duken pröfvade en lämplig konstnärstittid för Iduns och svenska folkets räkning.

Att den andra bilden, som framställer den utmärkta konstnärinnan i hennes milieu — hemmet — präglas af en lika varm som fin

»**H**ÄR BORDE KUNNA trivas konst, men det gör den faktiskt inte,» sade Georg Nordensvans »Figge» — denne sorglöse och kække artist-typ, hvilkens 'tankar och löjen' voro karaktäristiska för åtskilliga målare inom 80-talets svenska konstnärssfalang — då han en vårväll för tio år sedan vände ryggen åt sitt kråkbo i Kungsholmsbergen och hufvudstupa

reste med Pelle ned till Barbizon för att dricka chablis och måla pumpor.

Ja, den tiden hade artisterna ännu emigrationsfeber i blodet; det var svårt att hålla ut hemma, fast svensk natur låg fager och lockande för penseln vid alla årsens tider, och oaktadt Birger Jarls stad då som nu, vandaliserande nivelleringar och »försköningar» till trots, var lika outrotligt vacker, lika älskad

karaktäristik, är till en god del »lillans» förtjänst — »lillan», som af mamma undfågades med ett äpple och en saga och därför satt så stilla under den svåra seancen, fast gråten ryckte i mungiporna. —

Ur detta friska, själfulla hems jordmån har en lika frisk och själfull konst vuxit sedan länge tillbaka.

Hvad först Georg Pauli beträffar, veta vi, hur denne mångfrestande konstnär vid sidan af sina stämningsmättade och charmanta dukar, sådana som »Vid sjukbädden» och »Vision», för att endast nämna ett par af de yppersta, utvecklade sig till en af våra främste mästare i stor dekorativ konst.

En del af de målningar, hvilka smycka väggar i vår nya operas kungafoyer, hafva, som bekant, honom till upphofsman. Vidare har han prydt trappuppgången till Göteborgs nyrestaurerade och tillbyggda museum med präktiga fresker, af hvilka kartongen till »Parnassen» nu återfinnes å Pauli-utställningen. Hans senaste, nyss avslutade dekorativa arbete äro freskerna i Göteborgs nya begravningskapell. Målningarna i Hotell Rydbergs matsal härröra likaledes från Georg Paulis pensel.

Bland hans på utställningen befintliga arbeten finnes en delikatt panneau med motiv från seklets förra hälft — en solskimrande och harmonisk komposition, som verkar som ett scherzo ur en af Haydns symfonier.

Om fru Hanna Pauli skref en af hennes konstnärskamrater, Carl Larsson, i Idun år 1890 bland annat:

»Vår Hanna är målarinna, såsom vi nu för tiden mena det: djup och sund i färgen samt käck i tekniken. Jag minnes från världsutställningen 1889, där hon bland annat exponerade en solbelyst, svensk, röd lada, huru de unga franska artisterna döko som pilar rätt på den lilla friska biten, mumlande ett: *sacre nom d'un chien, ce n'est pas laid ça!* — — — Hon lär nog själf sörja för, att ni snart få veta mera om henne, hennes sträfvanden och hennes konst.»

Och det har hon äfven gjort. Hennes artistiskt behärska, djupgående och kraftfulla alstring, särskildt på porträttmåleriets område, har sedan länge stadgat hennes plats i de svenska konstnärernas främsta led. Hvilken bland vår konstintresserade publik erinrar sig ej hennes uppfattningsdjupa porträtt af Ellen Key och den duktiga skildringen af general-konsul Smitt, som äfven återfinnas på denna utställning, hvartill nu kommit flere nya, exempelvis det känsliga barnporträttet och den med schwung målade bilden af fru A. H., hvilken i sin lilla ram och mot bakgrunden af solbeglänsade löf framkallar en förnimmelse som af ett friskt, melodiskt flickskräpp i en trädgård.

Af konstverk från äldre datum förekommer på utställningen hennes med årtalet 1885 signerade familjeinteriör, hvari tekniken gifvetvis väsentligt afviker från konstnärinnans nuvarande målningsätt, men där den själfulla framställningen och karaktäristikens finhet och skärpa redan röja det djupa artisttemperamentet.

Vår svenska konst torde från och med nu ha mycket att vänta sig af Georg och Hanna Paulis penslar. Den har äfven rätt att räkna därpå; det är på de sanna konstnärerna de stora anspråken skola ställas.

ERNST HÖGMAN.

SKANDINAVIENS ERKÄNDT FÖRNÄMSTA MODEBLAD ÄR IDUNS MODETIDNING, som för helt år kostar endast 5 kr. för planschupplagan, 3 kr. för den vanliga upplagan. Prenumerera på prof från det nya kvartalet!

ETT ÅTERSEENDE.

JULIDAGENS sista timmar runno, då i sommargröna lundars skygd efter lång, men solljus färd vi hunno, gamle fader, till din barndoms bygd.

Aldrig skall jag glömma, hur den stunden i ditt ögas skimmer speglad låg glädjen, att en längtan, länge bunden, du i livvets afton uppfylld såg.

Åttiåra drag ännu förrådde världsljus lycka, när med sakta fjät du ditt enkla hem från fordom nådde och dess dörr till välkomst sig upplät.

Så högtidligt stilla var där inne, men helt visst från hvarje hörn och vrå hörde du ett älskadt barndomsminne med en hälsning till ditt öra nå.

Rörd du återsåg på helgdagsbordet boken, som din far och mor gaf tröst. Kanske ljud för dig det helga ordet från en kär, men länge tystnad röst.

Åldrigt väggur, som åt flere släkten mätte tiden ut för mödans dag, bjöd dig hvilans ro, när aftonväkten den förkunnade med gälla slag.

Men där ute strödde sommarkvällen öfver äng och skog sitt rosenfång, och den drog dig till de kära ställen, där som liten pilt du lekt en gång.

Till den apel, som din mor planterat, liksom till en helgad plats du gick, och de tegar, som din far förmerat, kärleksfullt du sökte med din blick.

Djupt ifurudungens mörka gömma återfann du gårdens gamla kvarn, vid hvars grund den skogsbäck hördes strömma, där du dammar byggt med traktens barn.

Tankfull följde du dess klara flöden, tills de nådde älfvens rika svall, som vid strålarna af aftonglöden mängde eld i vågornas kristall.

Sist jag såg ditt öga länge dröja vid ett tempel, hvitt och solbeglänt, där du re'n som ung din röst fick höja till din Guds och hans församlings tjänst.

Nu i hägn af kyrkans murar sofvo de, som fordom bådo för ditt väl, men välsignelserna, de dig gäfvo, gömde du som skatter för din själ.

Och liksom du än det ljus bevarat, som från dina käras minne kom, tycktes mig ditt anlete förklaradt, när till hemmets tjäll du vände om.

Nattens hulda hvila dig beskärdes, som i flydda barndomstider skön, i det låga rum, där först du lärdes dina händer knäppa hop till bön.

Stilla sväfvade kring hufvudgården änglavingad all den ljusa frid, som du från den ringa fosterhården förde med dig ut i livvets strid.

E. N. SÖDERBERG.

KVINNOFRÅGAN OCH KULTURSTRÖMNINGARNA. ETT BIDRAG TILL KVINNOEMANCIPATIONENS HISTORIA. AF I. A. DAVIDSSON.

FORTS. FR. FÖREG. N:R.

TELÉMACHOS lofvar äfven friarne att om ett år gifva sin moder till hustru åt en af dem, så framt ej hans fader dessförinnan återkommit, ett löfte, som friarne ej finna alls besynnerligt. Men hvad skulle man i våra dagar säga om en son, som behandlade sin egen moder på detta sätt? Sant låter därför Sophokles Iphigenia i sorgspelet med samma namn klagande yttra angående kvinnans ställning i forntiden: »Kvinnornas tillstånd är det sämsta i hela mänskligheten! Vill mannen nå lyckan, så är han herre och kan vinna ära på slagfältet; och hafva gudarne beredt honom lycka, så erhåller han, förstlingen bland de sina, en skön död! Men kvinnans lycka är mycket inskränkt; hon har ständigt andra, ofta främlingar att tacka för sin lycka, och om förstörelsen når hennes hus, bortföres hon från de rykande spillrorna och öfver sina kärastes lik af segervinnaren!»

Som redan förut framhållits, torde orsaken till denna dåliga behandling af kvinnan i forntiden förnämligast vara att söka i den rådande uppfattningen af hennes natur. Hon ansågs nämligen för en lägre varelse än mannen både i moraliskt och intellektuellt hänseende. Så t. ex. säger Plato, forntidens ädlaste tänkare, i dialogen »Timaeus» följande för kvinnorna föga smickrande ord: »Den som felat skall blifva förvandlad till kvinna i ett annat lif!» och på ett annat ställe: »Fega män och de, som lefvat orättfärdigt, blifva med all sannolikhet förvandlade till kvinnor vid en ny födelse!» Så stor var fördomens makt till och med öfver ett så stort snille som Plato! Äfven Platos samtida, den store filosofen Aristoteles, hyste ej heller någon synnerligen hög tanke om kvinnokönet. I andra boken af sin Rhetorik säger han följande: »Mitylenierna hedrade Sappho, ehuru hon var en kvinna.» Märken väl: »Ehuru hon var en kvinna!» Således var hennes blotta egenskap af kvinna i denne filosofes ögon tillräcklig att utesluta henne från äran! På ett annat ställe säger äfven Aristoteles: »Kvinnan har ej mera rätt än en slaf att delta i förhandlingar!» Och när man vet, med hvilken hårdhet och med hvilket godtycke slafvarne behandlades i forntiden, så kan man tryggt säga, att kvinnan i forntiden ej stod högre i anseende än ett djur i våra dagar. Hvad var därför naturligare än att detta alstrade dolskhet och oärlighet hos

kvinnorna i forntiden. Detta framgår af förbudet för en kvinna att vid dödsstraff dricka vin och tillverka falska källarnycklar, ett förbud, som gällde för kvinnorna både i Grekland och Rom. Oärlighet måtte särskildt hafva varit en i ögonen fallande egenskap hos forntidens kvinna, ty Hesiodos säger: »Den som litar på en kvinna, litar på en tjuf!»

När nu forntidens förnämste tänkare och skaldar, såsom en Plato, en Aristoteles, en Hesiodos, hade så låga tankar om kvinnan, är det ju ej heller så underligt, om andra mindre framstående andar på fullt allvar dryftat frågan, huruvida kvinnorna verkligen voro människor och hade en odödlig själ, hvilket, efter hvad den vidtbereste missionären abbé Huc påstår, ännu i dag bestrides af kineserna. Äfven Bramareligionens bekännare i Indien förneka kvinnan en odödlig själ, ty enligt »Manus lagbok» äger kvinnan ej någon individuell tillvaro efter döden. Därför finnes det också för henne ej några särskilda föreskrifter angående offer, böner eller heliga bruk och ceremonier; därför är det äfven förbjudet att meddela en kvinna undervisning i Vedaskrifterna och lagböckerna. Enligt »Manus lagbok» blifva mannen och kvinnan genom äkten-skapet *en* individ, men kvinnan är endast mannens supplement. Hon kan endast genom hans förtjänst få evinnerligt lif. Den vise Manu säger: »Vill en dygdig maka blifva delaktig af sin mans salighet, så må hon ej göra något, som misshagar honom, hvarken så länge han lefver med henne ej heller efter hans död. Mannen drager henne då till sig i sin himmel! Den otrogna makan däremot,» säger den vise Manu, »förlorar i denna världen sin ära och återfödes efter sin död i djurgestalt och förföljes med allehanda sjukdomar!» En kvinna får ej heller, enligt bramaismen, gifva om sig, äfven om mannen förskjuter henne eller gifter sig med en annan. Ja, genom ett missförstånd af en vers i Vedaböckerna stadgades det sedermera, att makan skulle brännas på den afidne mannens bål. I en af Vedahymnerna, som föreskrifver ritualen vid likbegängelser, heter det, att »mödrarna, betäckta med sina dyrbaraste smycken, skola gå först — agrê — fram till bålet, frimodiga, utan sorg o. s. v.» Genom en förfalskning i texten läste man sedermera agnê = »i elden» — och därpå bygdes föreskriften om änkornas bränning, hvilken däremot i andra verser i Vedaböckerna är uttryckligen förbjuden. Först sedan den äkta texten blifvit utgifven och erkänd i Indien, har det lyckats engelska regeringen att hämma denna ohyggliga plägsed.

Det är ej blott de äldsta indiska skrifterna, som fränkänna kvinnan individuell tillvaro efter döden; äfven judarnes heliga böcker fränkänna kvinnan en odödlig själ. Moses säger: »Den kvinna, som edeligen lofvar något, är ej skyldig att hålla sin ed!» Är ej detta att förklara henne utan själ! Och den judiske filosofen Philo säger om kvinnan i sina kommentarier till gamla testamentet: »Kvinnan är endast en misslyckad man!»

De gamle romerske skriftställarna voro ej heller artigare mot kvinnokönet än forntidens öfriga skaldar och tänkare. Äfven de trodde föga på, att kvinnan var begåfvad med en odödlig ande. Den sympatiske Virgilius t. ex. gifver ej en enda kvinna plats i de »Elyseiska fälten» i sitt berömda epos: Aeneiden. Han tror således ej, att en kvinna kan blifva »salig» efter döden! Hvad under då, om den kvinnohatande greken Aristophanes också delade denna uppfattning!

(Forts.)

»DEN GAMLA BOKHANDLERSKAN.»

JOHANNA SÖDERBERG.

46 år, sedan jag kom i boklådan till mamsell Kihlberg, som min gamle vän kände redan då, ack ja, och nu är jag 85 — tänk, hvad tiden går.»

Detta lilla samtal ägde rum på hennes födelsedag den 9 januari i år, då den, som nedskrifver dessa rader, för sista gången besökte den gamla. Jag var ej den ende; åtskilliga gamla minnesgoda vänner hade äfven infunnit sig, och gumman fick både blommor och vin och konfekt, myste på mun och var innerligt glad.

Johanna Söderberg föddes i Gamla Karleby i Finland och kom i unga år till Stockholm, där en släkting till henne, änkefru Kullman, som då innehade det på sin tid mycket ansedda »Hôtel Commerce» vid Stora Nygatan — numera Café Commerce — gaf henne anställning i sin i undervärlden etablerade möbelaffär. Efter några år lyckades emellertid mamsell Söderberg erhålla plats i mamsell Kihlbergs läsningsbibliotek och boklåda i basaren vid Södermalmstorg och övertog densamma efter Kihlbergs död. Efter 46 år drabbades Johanna Söderberg af ett slaganfall och nödgades för omkring fyra år sedan för alltid lämna sin kära boklåda och sin lika kära kammare innanför densamma i utbyte mot eget stilla och fridfullt rum å Stockholms Sjukhem, där den åldriga, vänligt omvårdad och aldrig glömd af gamla kära vänner, med förnöjdt sinne i stilla frid skildes hädan måndagen den 9 i denna månad, till det sista hvilorummet å Nya kyrkogården följd af många kära, minnesgoda vänner.

Porträttet här ofvan är visserligen ej taget under senaste tiden, men förvisso väl igenkändt af alla, som minnas henne. Hennes äldre vänner skulle nog helst önskat se henne »i boklädskostymen», helst vintertiden, med den svarta ylleössan, skinnkragen af samma färg och glasögonen nedskjutna på näsan, omgifven af sina tusental böcker för utlåning och hela staplar af »visor, tryckta i år å C. Kihlbergs förlag» samt, icke förglömmades, under ett femtontal år hennes vänliga, lefvande gamla älsklingskatt på disken, efter halfannat decennium återgifven i trä — målad i hvitt och grått — ett minne blott, men alltid kärt för Johanna. Hur många vänliga smekningar fick ej *den* katten mottaga — jag menar den lefvande — ja, äfven den af trä! — af gamle professor emeritus B., kansli-rådet S., expeditionssekreteraren R. och många fler af gumman Söderbergs äldsta vänner, hvilka mången gång under timal kunde taga plats på de få stolarna i den lilla gamla boklådan under lifligt, vänligt samtal med den mycket boksynta Johanna.

När mamsell Söderberg på vintern vid 9-tiden på morgonen gick till sitt lilla kafé på Badstugatan — snedt för Södermalmstorgsvakten — för att intaga sin lilla kaffefrukost, uraktlät hon aldrig att köpa ett par smörbröd eller mandelbröd och fortsatte därefter sin morgonrond till Karl Johans torg, där hon till sina skyddslingar, de talrika gråsparvarne, glad och vänlig utdelade sina häfvor. Men man må ej tro, att mamsell Johanna stängde »lådan» under den timmen, ingalunda. På sin höjd sade hon åt bakelsegumman utanför butiken: »Se efter, att inga otäcka pojkar gå in, medan jag är ute på en stund!» Vid dessa tillfällen talade Johanna Söderberg med litet finsk brytning — och denna brytning jämte något grand af den medfödda finska envisheten kom nog emellanåt fram hos den i öfrigt så afhållna gamla, hvilkens minne dock sent skall förgätas.

KNUT TERSMEDEN.

ETT ÅNGESTSKRI. SKISS FÖR IDUN AF NEAGA.

ALLT TÄTARE och tätare föll skymningens tunga mörker.

Jag satt i gungstolen och såg, hur den matta höstsolen kallade hem sina skygga strålar en efter en, satt och såg, hur skuggorna gled in och absorberade hvar föremål i rummet, såg det sista döende ljuset liksom samla sig på en enda punkt på pianot vid fönstret. När det till slut vardt alldeles mörkt, då såg jag ännu hennes mörka siluett mot fönsterbågens ljusning.

Så hon sjöng! Än med jubel och skratt, än med tårar och snyftningar, än bedjande, än frestande, än vred, än ödmjuk. Tunga folkvisor, polskor med de allra gladaste drillar, veka romanser, ståtliga arier, fulla af dramatisk glöd, religiösa hymner; *allt* har oemotståndligt flödat öfver hennes läppar, strömmat ut i toner, ända tills känslan liksom drunknat, rösten slocknat i denna mäktiga, gripande sång: »Jeg vil ud!»

Och som om hon därmed har gifvit allt, hvad som någonsin kan rymmas inom henne, reser hon sig hastigt upp, fäller tyst igen pianot och går till fönstret.

Medan jag suttit där så stilla i gungstolen och lyssnat till denna biktande kvinnosjäl, har jag erfarit de mest olikartade känslor. Stundom har jag så tydligt förnummit — som i de veka kärlekssångerna — att det varit mig och endast mig, hon afsett. Men i nästa minut kanske förskräckte hon mig genom att visa sig vara en främmande kvinna, med främmande tankar och främmande häg.

Men *ett* kände jag hela tiden, att hos mig fanns blott en enda önskan, den att hon skulle bli min.

Så kom denna sång: »Jeg vil ud», som tjusar lika mycket genom sin betagande kraft och lidelse som genom sin blida melankoli, sin skälfvande längtan. Då förstod jag med ens, att det gällde ett *nu* eller *aldrig*. Att det icke var ödet, utan lifvet själf, som ställde oss ansikte mot ansikte.

Så tryckande tyst det var! Inte ett ljud utom återklängen af de många sångerna. Ty ännu är luften mättad, ännu tycks tystnaden darra därpå.

Jag går fram till henne. »Fröken Karin,» säger jag. Hon rycker till, som om jag försökt skrämma henne. Jag räcker fram mina händer, men hennes lilla stilla på fönsterbrädet. Det förekommer mig, att jag känner hennes oroliga lilla fågelhjärta klappa.

»Karin!» upprepade jag, ty jag känner en sådan våldsamt längtan efter en gnista värme, en gnista sympati. Men hon ser inte upp. Ögonfransarne ligga svarta långt ned på kinden.

Då förkrymper inom mig allt, hvad som trängdes där för några minuter sedan; min egen litenhet och ringhet komma för mig. Hvad är det jag vill bjuda? — Fattigdom, arbete, försakelse! Men en ny våg af ömhet skjuter upp. Det är styrkan af min kärlek. Så blifva mina tankar likväl ord. Jag beskriver den ensliga lilla prästgården där inne i den djupa, tysta skogen, jag talar om granar, tyngda af snö, om slädfärder med klingande bjällror i stjärnklara nätter, om skymningsbrador i låga rum och långa vinterkvällar och böcker och sång. Jag talar om soliga sommarmorgnar med lärkors jubel under klarblå himmel, om den lilla kyrkan nere vid sjön, vidöppna dörrar, orgelmusik, söndagsfrid, sång under hvalfven...

»Gif mig frihet och lycka därtill!» Sjöng hon icke så alldeles nyss? Var det icke detta

A. Blomberg foto.

GEORG OCH HANNA PAULI I ATELIERN.

hon begärde? Friheten i naturen och lyckan i kärleken?...

Men hennes hand, som jag fångat på föensterbrädet, låg lika kall som förut. Blott ögonens fuktiga glans sade mig något om hennes inre.

Slutligen skakade hon sakta på hufvudet. Och så kom det:

»Nej, hon kunde inte, ty hon hade planer, stora planer! Hade jag inte förstått det? Den lilla prästgården, den stora skogen... ack ja, det kunde nog vara lyckan... men — det kunde också bli ett fängelse, en mur, som skulle döda. Nej, hon vågade inte! Hon ville ut, ut och sjunga — till Amerika, det fria landet! Det var hennes dröm. Tänk, att sjunga

för tusenden, känna sig ha trådarna till alla dessa skilda hjärtan i sin hand, veta sig vara i stånd att med sina toner vagga människornas sorger till ro, förnimma sig äga makt att tjusa deras melankoli, bära deras drömmar, värma deras sinnen...»

»Men ni *själf* då?» sade jag sorgset, ty det föreföll mig, att det blef intet till öfvers för henne själf.

»Tillfredsställelsen!» svarade hon, och hänförelsen lågade i hennes ögon.

Men jag svarade icke, ty jag kunde icke inse, att en tillfredsställd fåfängas tomma fröjd kan ersätta kärlekens oskattbara lycka.

Nu var det hennes tur att gripa efter min hand.

»Ni förstår mig inte, ni ogillar mig... men kan ni då inte förstå... sången, sången! Jag vill ut, jag måste ut, om också...»

Jag drog henne sakta intill mig: »Stackars barn!»

Hon lutar hufvudet mot min axel och gråter.

»Ja! Jag håller af dig, det *vet* du! — Men om jag skulle dö inne i skogen hos dig?...»

Jag gör våld på mig, jag ger henne lös och skjuter henne ifrån mig.

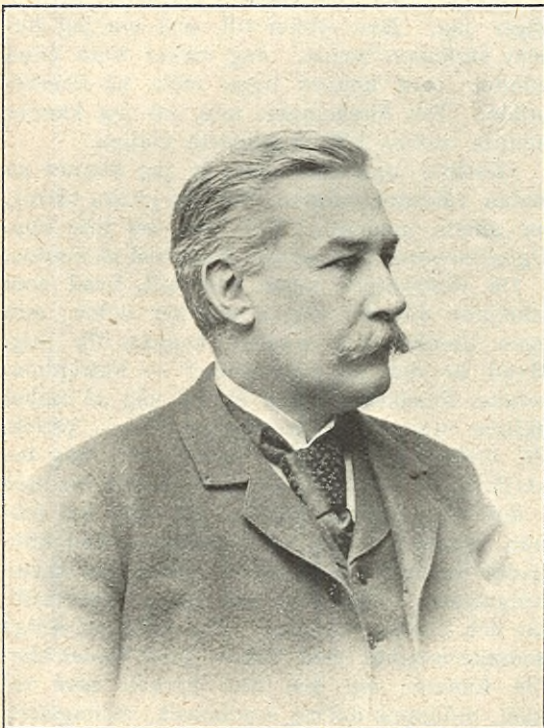
»Så res, res — ju förr dess bättre!» —

Åren gingo. Det blef vinter och sommar många gånger om. Då och då kom där ett tunt bref med många stämplor. I första ögonblicket kände jag då alltid en så häftig smärta, att jag ville kasta det oläst på elden. Men jag betvang mig alltid och läste det. Ja, i själfva verket voro de mina enda ljusglimtar, dessa bref. Innerst närde jag liksom ett hopp, ett vansinnigt, dåraktigt hopp, som jag knappast ville klargöra för mig själf, lika litet som jag ville förödmjuka min stolthet genom att erkänna den bittra missräkning, jag ständigt led.

Det var nu femte julen. Jag blef händelsevis bjuden i familj. Äldsta dottern var en glad, huslig och enkel liten varelse, som närmade sig mig så förtroendefullt, att hon därigenom väckte mitt intresse. Hon var som

en nytsprucken blomma. Just vuxen och ännu så omedveten om världen och dess ond-ska, att det tjusade mig. Och så var det också detta, att jag vid hvarje nytt sammanträffande mer och mer kände både behaget och behovet af en kvinna. Och kanske icke minst inverkade på mig den tydliga beundran, det omedelbara förtroende och den gränslösa tillit, hon skänkte mig. Som en skör, bräcklig liten tingest att skydda och vårda föreföll mig detta barn.

Våren kom och gick, sommaren likaså. Ännu motstod jag frestelsen. Men när höststormarne svepte kring prästgårdsknutarna, susade i de höga furorna rundt omkring, slet och pep och hven, då blef mitt ensliga,

G. Florman foto.

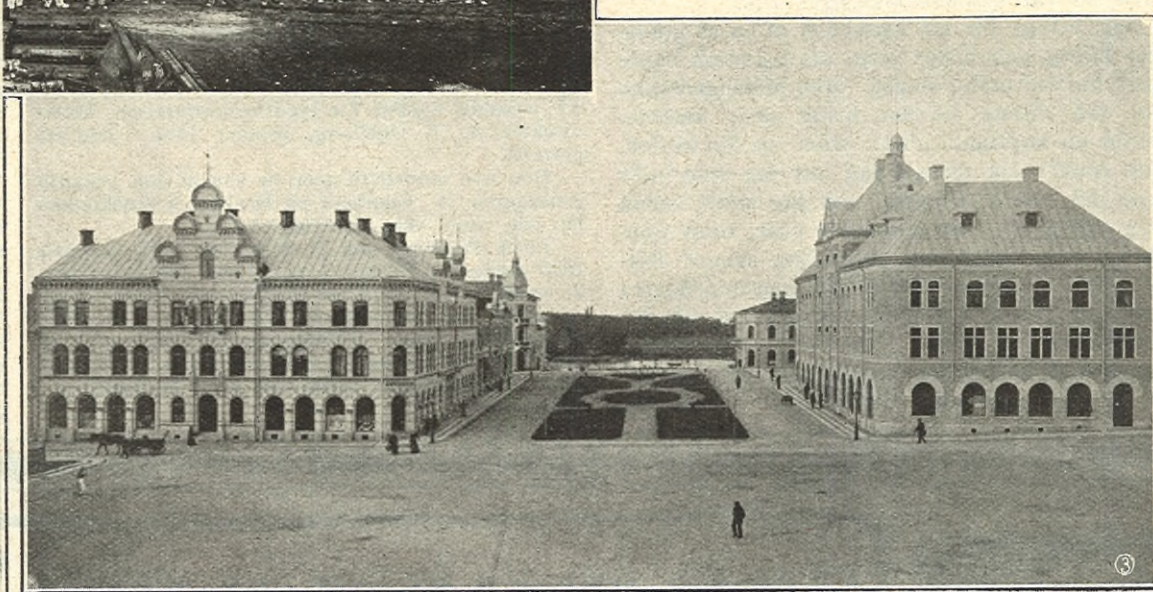
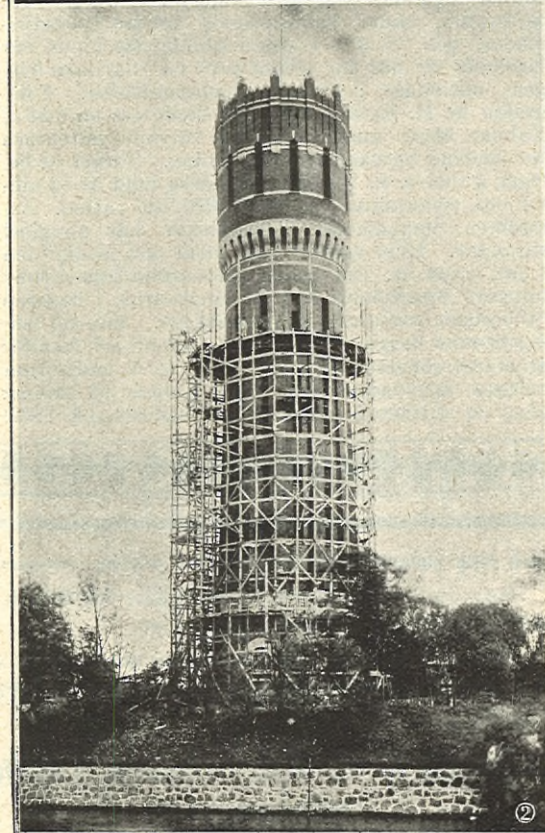
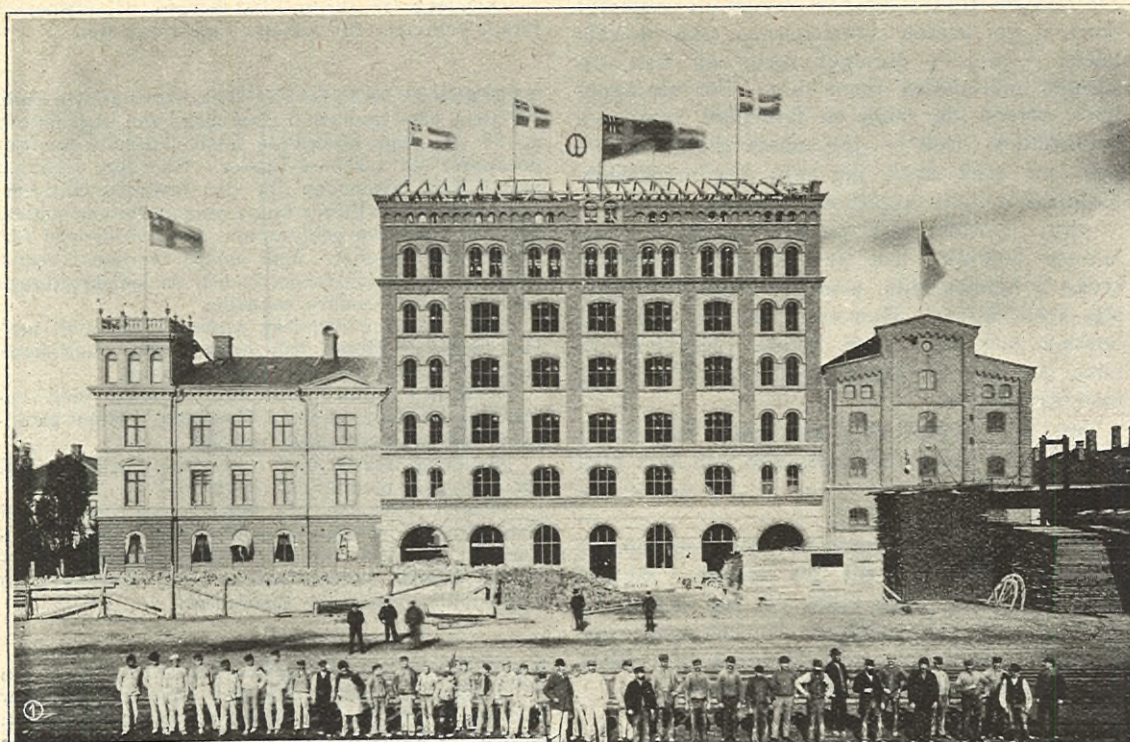
A. T. ODELBERG.

DEN NYE LANDSHÖFDINGEN I GEFLE.

CHARLOTTE EMBDEN.

HEINES SYSTER.

NYBYGGNADER I LANDSORTEN:

1. KALMAR ÅNGKVARNS MAGASINSBYGGNAD.
2. KALMAR STADS VATTENLEDNINGSTORN.
3. RÄNTEANSTALTEN OCH SPARBANKEN I MARIESTAD.

dystra lif slutligen för tungt, och så gick jag på friarefärd.

Strax före jul gifte vi oss. Det var en kall, bister vinter. Så vi njöto af vårt hemlif! Min lilla hustru kvittrade som en lärka, hennes glada skratt, hennes smekningar och joller, hennes puts och infall gafvo mig dagliga bevis på hennes lycka. Själf kände jag mig mot min vilja tvingad upp på en piedestal, hvarifrån jag hälften road, hälften förargad åsåg leken. Ty hon tillbad mig som en gud, och jag insåg, att det var just därpå vår lycka berodde, om jag skulle kunna hålla mig kvar däruppe eller ej. Jag måste därför vara noga på min vakt, att jag icke svek det ideal af fullkomlighet, som hon skapat sig i mig.

FRITZ THAULOW.

En eftermiddag strax på nyåret — vi höllo skymning vid en stor nytänd brasa — kom postbudet med ett Amerikabref. Det var oväntadt, ty jag hade ingenting sport därifrån på snart ett år. Min lilla hustru var idel nyfikenhet. Jag skrattade åt henne och sade helt lugnt: »Läs det du!» Jag hade ingen anledning att hemlighålla innehållet för henne. Hittills hade det aldrig stått något i de breffven, som ej kunnat läsas af hvem som helst. Jag satte mig till rätta i gungstolen, hon på en pall vid brasan. Så började hon:

— — — »Åter har en jul kommit och gått som alla andra! Nej — *inte* som alla de andra! Den var helt annorlunda. Döm själf!

Fjorton dagar före jul fick jag ett artigt bref från en af de förnämsta medlemmarne inom Skandinaviska föreningen. Han hade kort förut hört mig sjunga i högmässan i S:t Pauls katedral och därvid erfarit, att jag var svenska. Nu bad han mig, att jag skulle göra föreningen nöjet att fira julafton tillsammans med dem, samt frågade, om jag möjligen skulle vilja bidra till stämningen genom att sjunga något solo i den aftonsång, som skulle hållas i Skandinaviska kyrkan kl. 8 julafton. — Jag svarade naturligtvis jakande.

Den 24 ingick. Så det regnade hela dagen. Och så nervös jag var. Jag gick i sådan

spänning. Jag glädde mig så åt tanken på att få fira en jul, en *riktig* jul, och så träffa så mycket svenskar. Alla mina många konsertresor ha ju så uteslutande upptagit min tid, att de alldeles isolerat mig. Men nu ville jag taga skadan igen.

Ändtligen blef det afton! Och så reste jag till kyrkan. Nej, hur smutsigt, hur tarfligt, hur tungt och hur dystert föreföll mig icke detta New-York, som jag måste passera på väg till kyrkan. Och hvad denna rastlösa, jäktande oro, detta förfärliga väsen och larm, detta myllrande människovimmel med ens föreföllo mig beklämmande och skrämmande.

Så vände vagnen in på en sidogata, där låg kyrkan strålände upplyst. Orgeln hördes ut på gatan. Hvad jag kände mig lugn och lycklig, när jag steg in. Jag gick med det samma upp på läktaren.

Åh! Hufvud vid hufvud såg jag alla skandinaverna därnere. Jag hörde dem hviska mellan sig. Tårade ögon, vänliga nickar, vemodiga leenden. Och allt gällde hemlandet, gällde de kära, som saknade oss, längtade efter oss. Men fram i koret brann en gran.

På sex år hade jag icke sett en gran brinna. Ett sådant intryck, som det gjorde på mig, aldrig skall jag glömma det. Och aldrig har jag sett något så vackert som den gröna granen med alla sina ljus under de höga hvalfven i den enkla lilla kyrkan.

Och så härligt, som det var att sjunga. Först sjöng jag: »Var hälsad sköna morgonstund», och jag såg, att där inte var ett öga torrt i hela kyrkan. Jag kände själf, hur den psalmen öppnade alla hjärtan på vid gafvel, hur barnomsminnena flockade sig, hur ungdomsdrömmarne återvände. Våra hem — våra kära — voro icke längre fjärran, de voro midt ibland oss, afstånd fanns ej mera, tidens vingslag hade

FRITZ ELOFF.

»DEN LILLE LÖJTNANTEN.»

ej haft någon verkan, allt var, såsom när Gud skapade det — harmoni!

Därefter sjöng jag Adams julsång och sedan en annan hymn.

Men så besynnerligt det var, medan jag stod där uppe på läktaren och sjöng och kände alla dessa hjärtan där nere slå i takt med mitt eget. För första gången kom det öfver mig en sådan gränslös tomhet, som ett gnagande agg. En sådan vild, hejdlös längtan.

Då såg jag med ens som i en vision mellan snötyngda granar inne i djupa skogen en liten landtlig prästgård. Jag tittade in genom fönstret. Där brann en gran så stilla, så fridfullt! Och prästen med det bleka, allvarliga ansiktet, med det stora, varma hjärtat, satt ensam vid bordet midt emot en tom stol.

Så den grep mig, den visionen. Och den tomma stolen allra mest. Lycka! Lycka! Hvilket relativt begrepp är icke lycka!

Nu sjunger jag icke mera: 'Jeg vil ud', nu heter sången: 'Jeg vil hem', och sjunges som ett ångestskri af längtan.»

Brevet föll ur min unga hustrus hand. Hon hade läst det till slut, utan att blinka. Men nu var själfbehärskningen ute.

Jag betogs för ett ögonblick af en så gränslöst häftig och bitter sorg, att jag stum böjde mitt hufvud under slaget. Men plötsligt kände jag två varma händer kring mitt ansikte, hörde en snyftande röst: »Hon var din kärlek, inte sant?» Då förstod jag, att jag stod inför mitt lufs stora konflikt, att jag måste samla mig tillhoppa, måste gifva ett svar, utan uppskof. Min Gud, hvad skulle jag svara? Förneka min ungdoms kärlek, bedraga min hustru med en lögn? Däremot uppreste sig på det bestämdaste prästen inom mig. Att alltså erkänna denna kärlek, som aldrig fått blomma, att förstora en redan ohjälplig olycka genom

att låta en tredje lida, att inviga ett oskyldigt barn i de svikna illusionernas alla dunkla katus — nej — däremot reste sig lika bestämdt människan inom mig. För ett ögonblick stredo de båda en förtviflad kamp om herraväldet. Och — jag måste tillstå det — med en suck svek jag min ungdomskärlek. Människan hade afgått som segrare.

»Nej, barnet mitt, jag har aldrig besvarat hennes böjelse. Det är bara ett svärmiskt tycke å hennes sida, som hon omhuldat under alla åren därute. Hon tror, att jag sitter här hemma och leds efter henne. När hon får veta, att jag är lyckligt gift, lugnar hon sig med detsamma.»

Jag mötte fast den pröfvande blicken ur min hustrus ögon och beseglade min lögn med en kyss.

Men genom vinternattens köld och mörker ilar telegrammet ut till nya världen. Svaret på ångestskriet, i sig själf ett rop af smärta, mera bittert och svidande än all sorg sammanlagd under hela mitt förflutna lif. Blott två ord, men de sade allt: »För sent!»

VÅRA ILLUSTRATIONER.

AF GEFLE LÄNS NYE LANDSHÖFDING, förutvarande chefen för landtbruksstyrelsen, öfverdirektör A. T. Odelberg, bringar Idun i dag ett porträtt.

Den nye landshöfdingen är son af den bekante godsägaren A. Odelberg på Enskede i Stockholms län och hans maka, f. Friesenheim.

Född därstädes den 21 december 1847, blef han 1865 student i Upsala, hvarest han aflade juridisk fil. examen. År 1873 var Odelberg biträdande kommissarie vid den svenska afdelningen å världsutställningen i Wien. Därefter har Odelberg, till dess han 1889 utnämndes till öfverdirektör och chef för landtbruksstyrelsen, varit bosatt vid Enskede som landtbrukare.

Odelberg är sedan 1892 ledamot af riksdagens första kammare för Kalmar läns norra del.

HEINRICH HEINES SYSTER, fru Charlotte Embden, afled nyligen i Hamburg i den höga åldern af 99 år; hon öfverleefde med ej mindre än fyra decennier sin ryktbare broder. Charlotte Embden var i flere afseenden lik den berömda diktaren: hon ägde samma liffulla temperament, samma snabba uppfattningsskärpa och samma med världsvana förbundna älskvärdhet. Men vidare var hon i besittning af en lynesjämnvikt och en själskrafternas harmoni, som brodern saknade.

Det i sanning idealiska syskonförhållandet mellan Heinrich Heine och hans trogna »Lottchen» rubbades aldrig af det minsta missjud.

Charlotte Heine ingick 1823 giftermål med köpmannen Moritz Embden i Hamburg, hvilket äktenskap blef utomordentligt lyckligt.

Skaldens minne blef i systemens familj föremål för den mest pietetsfulla omvårdnad.

Hösten 1888 besökte kejsarinnan Elisabeth af Österrike, en af diktarens hängifvaste beundrarinnor, fru Embden i hennes hem i Hamburg för att af den åldriga systemens läppar höra berättelsen om den odödlige skaldens ungdomsår.

DEN MODERNA BYGGNADSVÄRKSAMHET, som i vår hufvudstad och våra öfriga stora städer numera så ofta tar sig verkligt imponerande uttryck, saknar ingalunda afsevärda motstycken äfven i våra lifaktigare, ehuru jämförelsevis mindre landsortsstäder, och vi äro i dag i tillfälle att bjuda vår läsekrets ett par tre vackra prof på »hur man bygger» nutilldags i svenska stadssamhällen. Fotografen hr H. Sandberg har så sändt oss en bild af Kalmar stads under byggnad varande vattentorn för stadens blifvande vattenledning. Tornet är beläget å den s. k. Teatervallen, dess höjd är 52 meter och cisternerna rymma 400,000 liter vatten. Arkitekten Stenhammar i Stockholm har uppgjort ritningen. Hela vattenverket skall vara färdigt den 1 juli nästa år. En annan Kalmarbild från samma fotograf framställer Kalmar ångkvarns i dagarne fullbordade storartade magasinbygge. Man ser taklagsfestens flaggor vaja på dess tinnar och framför arbetarpersonalen uppställd. Af de i landsorten belägna ångkvarnarna är den i Kalmar på samma gång en af rikets äldsta (såsom anlagd redan år 1847)

Smycken
med briljanter o. pärlor och kulörta stenar, modernaste och största urval till billigaste pris hos
K. ANDERSON,
Hofjuvelerare,
1 Jakobstorg 1.

Professor G. Cederschiöld
har flyttat till
Egelbrektsgratan 5
Tel. Östern. 28 26
(S. T. A. 65353)

Tandläkare TOM von HALL.
— 15 Stureplan 15. —
Hvard. 10-2, 5-6. Helgd. 10-12.
Allm. Telefon 58 48.

Tandläkare
John V. Lindh-Hygrell,
11 Birgerjarlsgatan 11.
Rådfrågningstid 1-2. — Allm. tel. 130 57.

Tandläkare **Sjöquist**
Drottninggatan 68, Stockholm.

Tandläkare G. W. Widfond
Drottningg. 74. — Rikstel. 27 54.
OBS. Garanti för hållbarhet.

Tandläk. **Elias Widfond,**
25 Regeringsgatan 25.
Träffas kl. 10-2 och 1/2 5-1/2 e. m.
omb. och insättning af artificiella tänder.

Tandläkare **WIBOM,**
Östermalmstorg 1.
Mottagningsstid 10-12, 6-7

DAMER, HVILKA KLÄDA SIG EFTER
NYASTE MODET, Schweizer & Co., Luzern (Schweiz.)
Sidentygs-Export. (D)

Tandläkaren
D:r Erik G. Åkerlund
har efter fleråriga studier och praktik i Nord Amerikas Förenta Stater öfvertagit och fortsätter Tandl. Carl Rosanders praktik i n:r 36 Malmskilnadsgatan.
Rådfrågningstid 12-1. Allm. tel. 57 63.

Bankaktiebolaget
Stockholm—Öfre Norrland,
Drottninggatan 6.
Hushållräkning 5 %.
Kassafack till 15, 20, 25 kronor.

BRAND
FÖRSÄKRINGS
AKTIEBOLAGET
FENIX
JAKOBSTORG

Lotten Ljungdahl's
Hvitvaruaffär
9 Malmskilnadsgatan 9.
Allm. Telef. 106 04.
Beställningar emottagas å all slags sömnad, äfven då tyg inlämnas.

Joseph Lejas,
Stockholm,
rikt illustrerade
JUL-KATALOG

just utkommen och sändes gratis och franko under återopande af denna annons.

Nyss utkommit.
Mönster
för
Gobelinsömnad
och Konstväfnad
af Olga Hamberg.
Pris kr. 2. 50.
Inneh. 16 planscher i ett häfte.
I alla boklädor. (G. 90759)

H. Ohlins
SKOAFFÄR,
Malmskilnadsgatan 5,
rekommanderar sig med ett välgjordt arbete till humant pris.

Fru Sofia Larsson, Jönköping.
Örtmixtur
för magsjukdom.
Har rönt exemplös framgång. Flera tusen människor välsigna den. Rekommenderas af läkare och barnmorskor. 6 fl. på en sats kosta 4: 40 pr sats. Sändes på järnväg mot efterkrav, på båtar endast då den är förut betald. Uppgif den sort, som önskas af de tre sorterna. Endast hel sats sändes.
N:r 1. Hellsönde för kronisk förstoppning, magkatarr m. m.
N:r 2. Halvösande för magsyra, kolik, gallsten m. m.
N:r 3. Bindande för tarmkatarr, diarré m. m. — Jönköping i januari 1899.
Rikstelefon.
Sofia Larsson, Östra Storgatan 63, Jönköping.

Eva Hellmans
illustrerade
KOKBOK
å 6,75 inb. är allmänt omtyckt och rekommenderad af Idun.
Mitt privata Hem i
Rättvik
för klene personer hålles öppet äfven vintertiden.
Ellen Mellander
(f. d. Sophiasyster).
(G. 8-011)

Glara Fabriks
Stearinljus

Slöjdkurs.
Undervisning meddelas i Träslöjd (Näsmetoden), Bastarbeten, Träsnideri, Glödring, Imitation af träinläggning, Konstsnömnader, Rundskrift m. m.
Lektionstid: Tisdagar och Fredagar 1/2 6-7 e. m. Anmälningar mottagas hvarje dag kl. 1-2 e. m.
HILDA TROILI,
Uplandsgatan 24, 2 tr. Tel. Vasa 668.

Prenumerera på 'Idun'

och anses, efter flere gånger företagna utvidgningar, numera äfven vara den största i hela Norden. Med en maskinkraft af 1,000 hkr., 40 par valsar (hvaraf flera om 1,25 meters längd) samt 13 par stenar och 100 arbetare har denna kvarn, inberäknadt riskvarnen, en produktionsförmåga af 250,000 kg. i dygnet, motsvarande cirka 60 millioner kg. om året.

Af det nya Mariestad har fotografen hr L. Ericson sändt oss en karaktäristisk bild. Som bekant, ödelades en stor del af Mariestad af en eldsvåda i dec. 1895. Å de afbrända tomterna resa sig nu, för en mindre stads förhållanden, ståtliga byggnader, hvaribland märkas Skaraborgs läns ränteanstalt samt Skaraborgs läns sparbank. Till vänster på vår bild synes ränteanstaltens, till höger sparbankens hus. Bortom den breda esplanaden flyter i bakgrunden Tidaån.

FRITZ THAULOW, den framstående norske landskapsmålaren, har för närvarande en utställning anordnad i Theodor Blanch's konstsalong härstädes. Samlingen omfattar ej mer än 16 nummer, hvaribland emellertid förekomma några för konstnårens skaplynne mycket representativa alster, af hvilka »Fabrik i Norge» med sina snöhöljda flodstränder på ömse sidor om den framglidande ån med sitt isgröna vatten, det hela insvept i en frosts-karp vinterdags höga, rena luft, kanske torde vara den bästa. Thaulow är född i Kristiania 1847, började 1870 sina konststudier vid akademien i Köpenhamn, fortsatte dem i Karlsruhe under Gudes ledning och avslutade dem i Paris. T. anses vara den främste vägbrytaren i Norge för den moderna riktning inom målarekonsten, som blifvit kallad »friluftsmåleri». 1890 blef Thaulow hedersledamot af konstakademien i München.

»**DEN LILLE LÖJTNANTEN**». Från krigsskådeplatsen i Sydafrika meddela vi i dag en bild, som vid sidan af de blodiga taflor, händelserna där nere nu upprulla, verkar med ett egendomligt naivt behag. Det är porträttet af den lille boerske krigsmannen, »löjtnant» Fritz Eloff. Fritz, som är fyra år gammal, är son till kapten Sarel Eloff på Fort Johannesburg och sonsons son till president Krüger. Hans största förtjusning äro hästar och kanoner, och i fortet går han under namnet »den lille löjtnanten». Det är någonting mycket tilltalande hos den käcke lille mannen i sin uniform, och därför uppväcker Fritz, trots sin krigiska utrustning, endast välvilja.

KUNGL. TEATERN gaf i lördags »Tannhäuser», hvarvid hr Forsell för första gången uppträdde som Wolfram. Utförandet var i vokalt hänseende särdeles korrekt och med tillbörlig nyansering, spelet synbarligen och väl genomtänkt och maskeringen i god stil. Hela prestationen skulle alltigenom hafva varit förträfflig, om i densamma funnits litet mera värme och känsla, egenskaper, som särskildt känneteckna Wolframs karaktär. Man lyssnar emellertid gärna till hr Forsells klangfulla, om och något kalla stämman, och han förtjänar mycket erkännande för sitt tydliga textuttal, i hvilket afseende han borde tagas till förebild af många bland sina kamrater. Bland de uppträdande denna afton vidlade bristen härutinnan särskildt hr *Byatbost* och fröken *Nordin*. Den senare är emellertid en rätt god Elisabeth, som gör tydliga framsteg, om och brister ännu finnas i tonbildningen att bortarbetas. Fru *Lindberg* hade en särdeles god afton som Venus; äfven hon går under allvarligt arbete framåt och är i alla afseenden lämplig för denna roll. Öfriga rollinnehafvare skötte sig samvetsgrant. Ny för aftonen var visst också, om vi ej misstaga oss, hr *Strandberg* som Walter och i denna roll naturligtvis vida bättre än hr Lundmark. Operan leddes af hr Henneberg.

— *Grieg-konserterna* hafva tyvärr måst uppskjutas i anledning af kompositörens iråkade sjukdom. Konserterna äro nu utsatta till den 4 och 7 november.

DRAMATISKA TEATERN. Det franska lustspelet »Min sonhustru» af *F. Carre* och *P. Bilhaud*, som för närvarande spelas å denna scen, är en rolig fars, åt hvilken publiken skrattar rätt hjärtligt; men den skulle tvifvelsutan roa ännu mer, om spelet ginge fullständigt i farsens snabba takt i stället för som nu, i många scener, med det allvarliga konversationsstyckets långsamma vändningar.

Praktfullt lustiga äro emellertid hr *Bäckströms* *Malescot* och fröken *Ahlanders* svärmostyp. Hr *Bergström* har återigen en af sina outslitliga farsfigurer från gamla Södran att framställa; man behöfver inte säga mera för att veta, att han är sig fullkomligt lik, kanske ej fullt så karsk, som då han

HYLIN & CoS

FABRIKSAKTIEBOLAG

KONGL. HOFLEVERANTÖR.

UTSTÄLLNINGSTVÅLAR:

VIOL, HYACINTHE, HÉLIOTROPE, SYRÉN M. FL.

THEA-ROS-PARFYM M. FL.

prisbelönta vid 1897 års utställning med GULDMEALJ

Försäljes i våra butiker

8 Regeringsgatan - Vesterlånggatan 16.
A. T. 64 69. A. T. 24 97.

samt hos alla finare parfymhandlare i riket.

hade fru Fornell att klyfva näbb med. Fröken *Widell* är en skålmsk och pikant sonhustru och fru *Byström* en vacker falsk grefvinna. Hr *Hedlund* gör sin sekreterare roligt, men hr *Palme* borde kunna röra sig litet naturligare på scenen.

Den lilla engelska enaktaren »Hedersskuld» är en ganska torr behandling af ett tacksamt ämne, men tar upp sig i slutscenen. Hr *Törnqvist* gör i stycket sin reentré å denna scen på ett alldeles förträffligt sätt. De öfriga rollerna utföras af fru *Fahlman*, fröken *Sjöberg* och hr *Hansson*.

INGA RESEÄFVENTYR MER!

DETTA TILLROP nödgas vi nu rikta till vår läsekrets, sedan »insändarne» till den på de smala spalterna pågående »reseäfventyrstävlingen» hota att växa oss öfver hufvudet. »Lagom är bäst» äfven af de allra märkligaste själfupplefvade reseminnen, och därför förklara vi från dags datum insändningstiden för dessa bidrag utlupen.

REDAKTIONEN.

Med.-Mek. Institutet
Zanderska Gymnastiken,
Malmorgsgatan 3.
Allm. Tel. 40 22.
Motions- och Sjukgymnastik, Massage,
Elektricitet m. m.,
håles öppet 2 okt.—15 maj:
för herrar kl. 7—10 f. m. och 2—1/2 e. m.,
damer kl. 11 f. m.—1 e. m., samt dessutom för snedbehandling kl. 5—1/2 e. m.
Undertecknad träffas kl. 1/8 8—1/2 10, 11—1, 2—4.
D:r EMIL ZANDER.

Pensionnat de jeunes demoiselles.
Maison de premier ordre. Education soignée. Vie de famille agréable. Confort moderne. Demander le prospectus aux Directrices M:elles Guillaume, Rosevilla, Neuchâtel (Suisse). (H. 8303 N.)
F. Uhnér & Co, Möbetyger, Gardiner, Portiärer, Borddukar, Mattor
— Etablerad 1866 —
22 Fredsgatan 22.
— Reelt och billigast —
Pröfver utlämnas till landsorten.

JOH. LUNDSTRÖM & Co.
Stenkol, Cokes,
1:a maskinkrossad **Anthracit,**
bästa bränsle för illuminationskaminer och värmeneccessärer.
Carré-Briketter
för kokspisar, kakelugnar, strykgagnar m. m.
Allm. tel. 22 88. Kontor: 22 Skeppsbron 22. Rikstelefon 427.
Allm. tel. 60 19. Försäljning: 5 Strandvägen 5. Rikstelefon 22 20
Allm. tel. 61 98. Filial: 1 Parmmätaregatan 1. Rikstelefon 20 12.

Allm. 8 68. Riks- 1 79.
47 36.
Olaus Olssons Kolimport-A.-B.
Stockholm.
1:ma ANTHRACIT.
Hushållskol. Cokes. Marie-Briketter.
Uti **Systrarne Hultgrens Tapiseriaffär,**
Stockholm, Drottninggatan 27, ingång från St. Vattugatan, finnes Broderier i moderna mönster. Nationaldräkter utföras fort. Skånska konstväfnader i gammalnordiska mönster. Mönster sändas på begäran. Order till landsorten expedieras omgående mot postförskott. Allm. telef. 151 65. Silfvermedalj vid Stockholmsutställningen 1897.

KNEIPP BADEN BORG, NORRKÖPING.
Vinterkurerna (1 okt.—1 maj) mycket verkamma
I hela världen
finnes icke något bättre samt för kökskärn och händer behagligare rengöringsmedel än **LAGERMANS Kraft-Skur-Pulver.** Köpes hos alla speccerister i riket. Ende tillverkare **KRAFT-TVÄL-FABRIKEN,** Jönköping.
Fysiologiska skodon för damer, herrar och barn tillverkas hos undertecknad till moderata priser.
Personer, som hafva ömtåliga eller förstörda fötter, kunna hos mig få skodon, som passa väl och äro bekväma att gå med.
C. NILSSON, Drottningg. 100.
Allm. Telefon 55 32. Allm. Telefon 55 32.

» **Fanny Gelins Parfymmagasin** «
Stockholm, Malmorgsgatan 5.
Största lager af
finaste franska, engelska och tyska Parfymmer, Eau de Cologne och alla till en väl sorterad parfymaffär hörande artiklar från välkändaste firmor och till billigaste priser. Till landsorten mot efterkräf. Rikstelefon 22 25.

Köp Helsingborgs Galoscher,
billigare, men i alla afseenden fullt jämförliga med ryska.
(S. T. A. H. 4529)
Skandinaviska Gummiaktiebolagets Galoscher.
Hållbarheten granteras. Billigare än ryska.

GEFLE MANUFAKTUR-AKT.-BOLAGS
Oblekta, Blekta och Färgade
VÄFNADER
försäljas i parti från kommissionslagret i STOCKHOLM hos **ADOLF BODELL.**
Skyddsstämpel.

Aktiebolaget Fabriken C. O. Borgs Söner, Lund. anlagd år 1739.
Färgeri, Kemisk Tvättanstalt, Ullspinneri, Väfveri, Garn- och Väfnadshandel.
Guldmedalj vid flera utställningar.
Vi rekommendera vårt rikhaltiga lager af alla slags garn, i såväl ull som bomull, till billigaste priser i äkta, fornnordiska växtfärger, passande till
Konstvåfnad i allmogestil.
Förfrågningar om lämpliga garnsorter och färger besvaras omgående och prof med prisuppgifter sändas på begäran.

HERM. MEERIS
Nyaste modeller i
Damhattar monterade o. omonterade.
Flortyller i största urval!
Regeringsgatan 26, Drottninggatan 73 A, Storgatan 9, Munkbron 5, Götgat. 24.
STOCKHOLM.

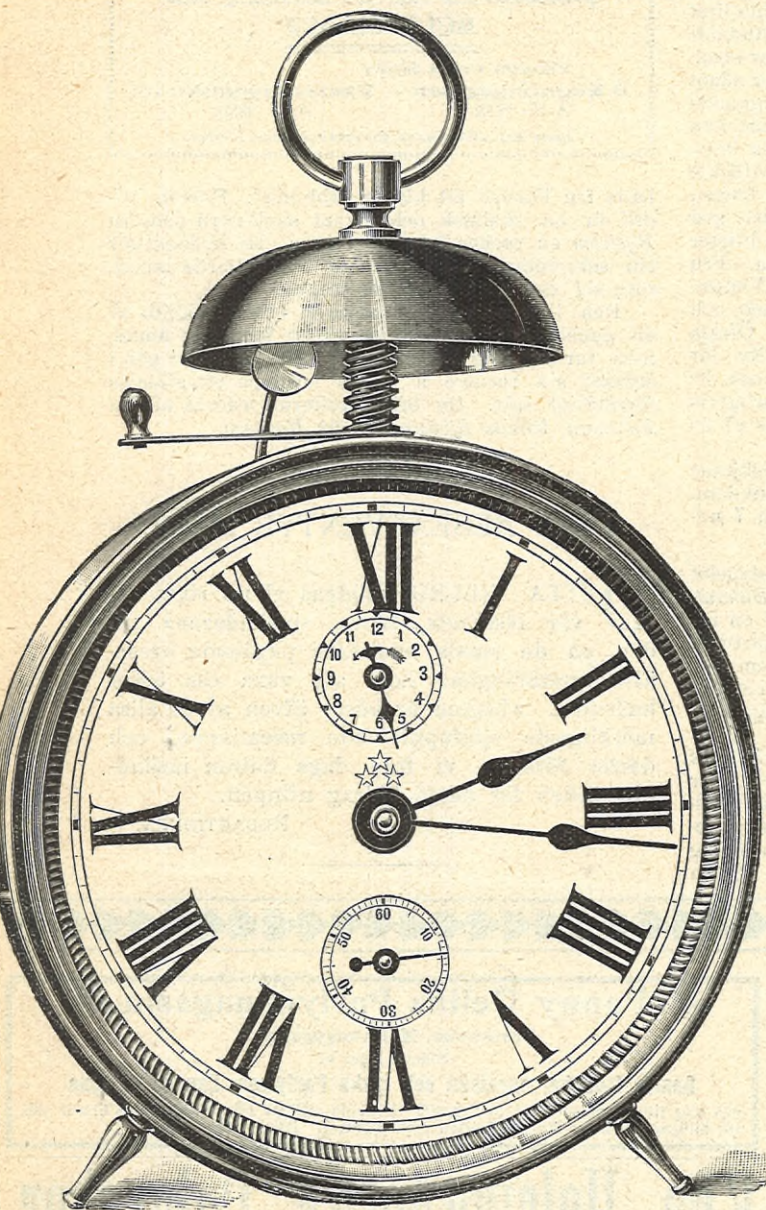
PRENUMERERA PÅ
KAMRATEN!
Hårsjukdomar.
Såsom befordrande af hårväxten utbjudes en mångfald af medel, hvilka, såsom erfarenheten visar, äro överskamma eller skadliga.
Genom sin förmåga att befria från mjäll m. fl. hårsjukdomar och genom sin fördelaktiga inverkan på huden har D:r P. Håkansson's Salubrin mot hårsjukdomar vunnit alljämt ökad förtroende och användning.
Allmänheten varnas mot efterapningar af abrikatet.

Husmödrar Spara
är lösen för hvarje husmoder med en begränsad hushållsplanering!
Huru göra en verkligt stor besparing? Jo, använd den i Edra hushåll Pellerins Margarin, Göteborg, som är bäst, drygst och billigast!

Musik C. J. Johansson,
22 Österlånggatan, Stockholm.
Största lager af Musikinstrument.
Stor prisnedläggning enligt Illustrerad priskurant gratis och franko.
Allm. Tel. 26 05, Riks- 41 88.

Köp alltid radiatorsmör!

Väckarur, storlek som afbildn., med afstängare, i fint, polerat nickelfodral. Ankargång. Väl justerad. Säkert gående. 3 års garanti pr st.

Kr. 2: 75.

Till Landsorten mot insänd likvid eller efterkrav.
Frakten betalas af köparen.

Fullständig priskurant på begäran.

Nordiska Magasinet,
Jakobsbergsgatan 17, Stockholm.

Afdelning för Ur i förening med Urmakeriverkstad.
(S. T. A. 65642)

★ ★ ★
★ ★ ★
VO
VSO
VSOP
VVSOP

J. & F. MARTELL'S
COGNAC.

GROSSE & BLACKWELL, LTD
LONDON.

Etablerad 1706. Hofleverantörer till H.M. Drottningen af England.
PICKLES, SÄSER, MARMELADER.
erhållas hos alla större specerihandlare inom riket.

Wettergrens Manufakturaffär,

— Göteborg —

sänder på begäran och franko direkt till förbrukare provver på säsongens nyheter i

Klädningsstyger

i siden och ylle.

Rikstel. 1781.

Begär provver!

**Siden- och Ylle-
Klädningsstyger**

af säsongens alla nyheter i stort urval till låga, bestämda priser.

OBS.! Nyheter inkomma dagligen.
OBS.! Provver franko på begäran.

K. M. LUNDBERG.

Slakteriaktiebolaget Norrmalms,

Stockholm,

Koncentrerade Bouillon

rekommenderas såsom den bästa och billigaste i handeln förekommande bouillonsort.

I Carolina Ostemans Handarbetskola,
Lästmakaregatan 14 & 16,

lämnas undervisning af skickliga lärarinnor till äldre och barn i alla slags Slät- och Konst-sömnader, Märkning, Filetguipure, Knyppling, Macramé, Träsnideri, Glödrkning, Läderplastik, Glasetsning, Spån- och Bastarbeten m. m. Fritt val af arbete och tid. Tillträde när som helst. Billiga priser. Prospekt på begäran.
Broderier, Märkning, Upprättningar och Monteringar utföras på beställning.

STOCKHOLMS INTECKNINGS-GARANTI-AKTIEBOLAGS
BRAND- och DYRKFRIA
FÖRVARINGSHVALF

(öppna alla söckendagar kl. 1/2 10-4)

Innehållande c:a 1,650 st. skåpäck. Årlig hyra för fack, beroende af storleken, 20, 25, 35, 50 kronor. Testamenten, Gåfvobref och dylika handlingar emottagas till förvaring; äfvenledes emottagas värdepapper i öppet förvar.
(S. T. A. 55185)

H. G. Söderbergs
Import-Aktiebolag.

Äkta Marie-Briquetter.

Kontor: Slussplan 63 A.
(Räntmästarchuset)
Allm. Tel. 25 82 & 4 51.
Riks- 5 75.

Sv. Panoptikon
Stockholm.
★ Största sevärdhet. ★

Fotograf,

Drottninggatan 29 A.

Specialité: Konstnärligt utförda porträtt kol- eller Pigmenttryck.

Pappersmattor.

Starka, vackra gängmattor i olika färger å 65 öre pr meter säljas från Krontorps Gärd, adr. Vermlands Björneborg.

Nornans Familjymaskiner

äro öfverträffade genom sin tysta, lätta gång samt vackra sömnad och utstyrsel.

Nornans Symaskins-verkstad,
Birger-Jarls-gatan 6, Stockholm.
(S. T. A. 65527)

FRU HILDA ARNESEN behandlar hår-sjukdomar medelst massage. Behandlingen verkar välgörande på hufvudet och nervsystemet. Mottagning 10-2, 5-7. Tel. Österm. 2124. Strandvägen 13, 2 tr. 5. g.

I alla boklädor å 75 öre:

— **General Lee's marsch** —
för piano, är lättspelt och vacker.

Undervisning i linnesömnad meddelas af bildad flicka. Enkel, praktisk metod med användande af apparater för att undvika träckling. Mönster erhållas. Hvarje kurs (pris 15 kr.) omfattar 1 mån., 2 tim. dagl. Elev syr endast eget arbete. Afven för fruar att beakta. Karin Egnér, Nybrogatan 53, 4 tr. (S. T. A. 65603)

FINNES NÅGON vänlig, äldre dam eller familj, som vill hyra ut ett hemtrefligt rum åt två systrar för att därigenom erhålla sällskap under långa vinteraftnar. Svar till »Musikalisk», Iduns Exp., emotes med tacksamhet. (811)

Lättsäldt. Ringa arbete. Stor förtjänst.

De af Iduns ärade läsarinor, som med ringa arbete vilja göra sig en verkligt god extra inkomst genom att sprida det enligt pressens enstämmiga utlåtande för den uppväxande ungdomen nyttigaste och nöjsammaste verket »Historiskt Galleri» anmodas att för erhållande af profbilder, prospekt etc. ofördröjligen insända sina adresser till Nordiska Konst- och Bokförlaget, Stockholm. (S. T. A. 65641)

Träsnidarejörn.

Största sortiment Illustrationer och prislista sändas på begäran gratis.
P. AUG. PAULSSON, Helsingborg.

F. d. Fru Bloms

Inackorderings-Byrå,

Stlm, Drottningg. 38. Kl. 11-3,
förmedlar goda inackorderingar. Uthyr rum och våningar. Anskaffar bildade fruntimmer platser i alla branscher.

UNG DAM önskar för nov., dec., event. jan. inack. i god familj, bosatt på landet i närh. af Stockholm. Svar till »Studier», Iduns exp. (808)

DAME FRANÇAISE, protestante, diplômée, recevrait deux jeunes filles comme pensionnaires: meilleures references.
Adresse: Mademoiselle de Breyne, Avenue Lemaire, Malo les-Bains, Nord-France. (813)

INACKORDERINGAR

mottagas i Viksta prästgård med sundt läge och goda kommunikationer. Närmare under adress Kyrkoherdebostället Viksta (Upsala län). (797)

TILL INACKORDERING
i godt hem i Vasastaden mottages en väl uppfostrad flicka i skolåldern. Svar till »50 kronor», adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm. (G. 90454)

UNGA DAMER
erh. billig inackordering i England. Undervisning i vanliga pensionsämnen. Vidare genom korrespondens med miss Pearce, Hazelhurst Penarth, Cardiff. (S. T. A. 64962)

Plats-annonserna

återfinnas i innerarket!

Mattor, Möbelytyger, Gardiner m. m.

nyaste mönster — största urval — billigaste priser.

Möbler och Dekorationer

— Stor utställning af de modernaste stilarter i möbler. —

Kostnadsförslag till möblering af hela våningar och särskilda rum lämnas på begäran.

MYRSTEDT & STERN

Kongl. Hofleverantörer

11 Drottninggatan 11

STOCKHOLM.